

โครงการจัดทำนวัตกรรมทางสังคมเพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเปราะบางในสังคมเมือง ในยุคการระบาดของโรค COVID – 19

๑. หลักการและเหตุผล

การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – 19) ตั้งแต่ปี ๒๕๖๓ ได้ส่งผลกระทบต่ออย่างต่อเนืองและมีความสัมพันธ์กับความเป็นอยู่ทั้งมิติเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มคนเปราะบาง ซึ่งมักได้รับผลกระทบที่รุนแรงมากกว่าประชาชนในกลุ่มอื่น ๆ เนื่องจากความเสียเปรียบทางด้านเศรษฐกิจ โอกาส และการอยู่ในภาวะพึ่งพิง ประกอบกับการคุ้มครองทางสังคมของประเทศไทยที่ยังไม่ครอบคลุมและระดับสิทธิประโยชน์ที่ยังไม่เพียงพอ จึงทำให้กลุ่มคนดังกล่าวขาดแคลนทรัพยากรที่เพียงพอในการดำรงชีวิตท่ามกลางสภาวะที่มีความไม่แน่นอนและความไม่มั่นคงสูง และเสี่ยงที่จะต้องตกอยู่ในวัฏจักรความยากจนและเผชิญกับความเหลื่อมล้ำที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น ทั้งนี้ การระบาดดังกล่าวทำให้เศรษฐกิจไทยหดตัวอย่างรุนแรงตั้งแต่ไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๓ (-๑๒.๑%) รวมถึงอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นจากปกติประมาณ ๑ เท่าตัว อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า ในปี ๒๕๖๓ สถานการณ์ความยากจน ไม่ได้เพิ่มขึ้นมากดังที่มีการคาดการณ์ไว้ โดยมีจำนวนคนยากจนในปี ๒๕๖๓ มีจำนวนทั้งสิ้น ๔.๘ ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนคนจน^{*} ร้อยละ ๖.๘๔ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๖.๒๔ ในปี ๒๕๖๒ หรือคนจนมีจำนวนเพิ่มขึ้น ๐.๕ ล้านคน (๕ แสนคน) จากปีก่อนเท่านั้น ซึ่งเป็นผลจากมาตรการช่วยเหลือเยียวยาของรัฐบาลที่ได้ออกมามาตลอดช่วงระยะเวลาการระบาดของ COVID – 19 เช่น โครงการเราชนะ โครงการเราไม่ทิ้งกัน และเงินช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกร เป็นต้น

อย่างไรก็ดี สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ทำการศึกษาผลกระทบทางสังคมจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – 19) สํารวจตัวอย่างในชุมชนแออัดในเขตกรุงเทพฯชั้นใน พบว่าการระบาดของเชื้อไวรัสฯ มีผลกระทบต่อผู้มีรายได้น้อยและคนจนมาก โดยเฉพาะในช่วงที่มีการปิดเมือง (lockdown) ที่ผลกระทบมีขนาดมากที่สุด และเมื่อหลังจากมีการเปิดเมืองหรือคลายล็อกแล้ว ผลกระทบก็ยังคงอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการลดลงของรายได้ การตกเกณฑ์เป็นคนจนใหม่ การตกงาน การเป็นหนี้ ซึ่งตัวแปรต่าง ๆ ไม่มีแนวโน้มว่าจะกลับไปเหมือนระดับเดิมก่อนมีการระบาดก่อนการล็อกดาวน์ได้ แม้สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำที่เพิ่มขึ้นไม่มาก เกิดจากการช่วยเหลือของรัฐซึ่งเป็นผลชั่วคราว ซึ่งหากความช่วยเหลือหมดลงในช่วงที่เศรษฐกิจและการจ้างงานยังไม่ฟื้นตัวสถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำจะรุนแรงกว่าเดิม จะมีผลกระทบต่อเนื่องที่ต้องติดตาม คือ ๑) คนว่างงานเพิ่ม และว่างงานยาวนานขึ้น ส่งผลทั้งการขาดรายได้ การพัฒนาทักษะ และความสามารถในการหางานในอนาคต ๒) ข้อมูลจากสถาบันวิจัยเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ได้ติดตาม

/ศึกษาปรากฏการณ์...

^{*} นิยาม คนจน คือ ผู้ที่มีรายจ่ายเพื่อการบริโภคต่ำกว่า “เส้นความยากจน” ซึ่งเป็นการพิจารณาคนจนด้านตัวเงิน โดยเส้นความยากจนคำนวณจากความต้องการบริโภคอาหารขั้นต่ำของสมาชิกในครัวเรือน และการบริโภคสินค้าอื่นที่ไม่ใช่อาหารที่เพียงพอต่อการดำรงชีพขั้นพื้นฐาน โดยในปี ๒๕๖๓ เส้นความยากจนอยู่ที่ ๒,๗๖๒ บาทต่อคนต่อเดือน

ศึกษาปรากฏการณ์ ‘การสูญเสียการเรียนรู้’ (Learning Loss) เป็นปรากฏการณ์การสูญเสียการเรียนรู้ในช่วงโควิดของเด็กนักเรียน การปิดเรียนเป็นระยะเวลานานจะพบว่าเด็กขาดการเรียนรู้ทั้งในรูปแบบนามธรรมและรูปธรรม ยิ่งจะทำให้พัฒนาการของเด็กช้ามากขึ้น นอกจากนี้ พบว่าการระบาดระลอกใหม่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาใน ๒ ประเด็น คือ ปัญหาการหลุดออกจากระบบการศึกษา และภาวะถดถอยด้านการเรียนรู้ โดยจะยิ่งขยายช่องว่างความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาระหว่างเมืองและชนบทอีกมากกว่า ๒ ปีการศึกษา

อย่างไรก็ตามสถานการณ์การแพร่ระบาดยังมีความต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย นำมาสู่การจัดทำกิจกรรม Hackathon ในประเด็นการลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเปราะบางในสังคมเมืองในยุคการระบาดของโรค COVID – 19 ทั้งนี้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในฐานะหน่วยงานหลักด้านการพัฒนาสังคม โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และกองพัฒนานโยบายและนวัตกรรมทางสังคมซึ่งมีการกิจในการค้นหานวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาทางสังคม ตามตัวชี้วัดการพัฒนานวัตกรรมทางสังคม จึงได้จัดทำโครงการจัดทำนวัตกรรมทางสังคมเพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเปราะบางในสังคมเมืองในยุคการระบาดของโรค COVID – 19 เพื่อให้ได้ข้อเสนอนวัตกรรมทางสังคมสำหรับกลุ่มเปราะบางในสังคมเมืองที่นำไปสู่การลดผลกระทบทางด้านต่าง ๆ หรือรองรับการเปลี่ยนแปลงในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ อันเป็นผลจากการระบาดของโรค COVID – 19 เพื่อคงไว้หรือยกระดับการมีคุณภาพชีวิตที่ดี

๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ

๒.๑ เพื่อให้ได้ข้อเสนอนวัตกรรมทางสังคมสำหรับกลุ่มเปราะบางในสังคมเมืองที่นำไปสู่การลดผลกระทบทางด้านต่าง ๆ หรือรองรับการเปลี่ยนแปลงในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ อันเป็นผลจากการระบาดของโรค COVID – 19 เพื่อคงไว้หรือยกระดับการมีคุณภาพชีวิตที่ดี

๒.๒ เพื่อนำข้อเสนอนวัตกรรมทางสังคมมาสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายการลดผลกระทบอันเป็นผลจากการระบาดของโรค COVID – 19 ที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเปราะบางในสังคมเมือง

๓. เกณฑ์การตัดสิน

การตัดสินเพื่อชิงรางวัลงาน Hackathon ในประเด็นการลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเปราะบางในสังคมเมืองในยุคการระบาดของโรค COVID – 19 โดยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะพิจารณาจากเกณฑ์ ๓ ด้านดังต่อไปนี้

๑) ด้านเนื้อหา (Content) (สัดส่วน ๔๐%) โดยพิจารณาตามประเด็นดังต่อไปนี้

- ประโยชน์และความน่าสนใจของผลงาน
- ตรรกะและการเรียบเรียงเนื้อหาในการนำเสนอ (Story Telling)
- การนำเสนอข้อมูลเชิงลึก (Data Insight)

๒) ด้านความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้ (สัดส่วน ๕๐%) โดยพิจารณาตามประเด็นดังต่อไปนี้

- ความเป็นไปได้ของนวัตกรรม และโอกาสในการนำไปประยุกต์ใช้

- สามารถนำนวัตกรรมทางสังคม ไปทดลองใช้ในทันที ภายในระยะเวลา ๒ เดือน
- ความชัดเจนของแผนการทดลองนวัตกรรมทางสังคม

๓) ด้านการนำเสนอและการมีส่วนร่วม (สัดส่วน ๑๐%) โดยพิจารณาตามประเด็นดังต่อไปนี้

- วิธีการและรูปแบบในการนำเสนอ
- ความตรงต่อเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการ
- นำเสนอภายในระยะเวลาที่กำหนด

๖. กลุ่มเป้าหมาย

งาน Hackathon ในประเด็นการลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเปราะบางในสังคมเมืองในยุคการระบาดของโรค COVID – 19 ผู้เข้าร่วมงาน ได้แก่ ข้าราชการ พนักงานภาครัฐและเอกชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนที่สนใจทั่วไป จำนวน ๑๐ ทีม ๆ ละ ๔ คน

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ข้อเสนอนวัตกรรมทางสังคมสำหรับกลุ่มเปราะบางในสังคมเมืองที่นำไปสู่การลดผลกระทบทางด้านต่าง ๆ หรือรองรับการเปลี่ยนแปลงในการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ อันเป็นผลจากการระบาดของโรค COVID – 19 เพื่อคงไว้หรือยกระดับการมีคุณภาพชีวิตที่ดี และข้อเสนอนวัตกรรมทางสังคมมาสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายการลดผลกระทบอันเป็นผลจากการระบาดของโรค COVID – 19 ที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเปราะบางในสังคมเมือง

๘. รางวัล

รางวัลชนะเลิศเงินรางวัลมูลค่า	๓๐,๐๐๐ บาท
รางวัลรองชนะเลิศเงินรางวัลมูลค่า	๑๐,๐๐๐ บาท
รางวัลชมเชยเงินรางวัลมูลค่า	๕,๐๐๐ บาท

๘. ผู้รับผิดชอบโครงการ

กองพัฒนานโยบายและนวัตกรรมทางสังคม สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โทร. ๐๒ ๒๐๒ ๙๐๕๐ อีเมล inv.sipd@m-society.go.th

๙. การสมัคร

สมัครได้ที่ <https://shorturl.at/clorP> หรือ QR code ข้างล่างนี้ ภายในวันพุธที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๕ คณะกรรมการจะพิจารณาคัดเลือกและประกาศผลรายชื่อผู้เข้าร่วมการแข่งขันภายในวันจันทร์ที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๕ ที่เว็บไซต์ <https://www.m-society.go.th> หัวข้อข่าวประชาสัมพันธ์

กำหนดการ

จัดงาน Hackathon ในประเด็นการลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเปราะบางในสังคมเมือง

ในยุคการระบาดของโรค COVID – 19

ระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๕

ณ โรงแรม มิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น

วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๕

- ๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น. ลงทะเบียน
- ๐๙.๐๐ - ๐๙.๑๕ น. พิธีเปิดการแข่งขัน Hackathon ในประเด็นการลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเปราะบางในสังคมเมืองในยุคการระบาดของโรค COVID – 19 โดย ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- ๐๙.๑๕ - ๑๐.๐๐ น. ชี้แจงวัตถุประสงค์ หัวข้อการแข่งขัน และเกณฑ์การตัดสิน โดย ผู้อำนวยการกองพัฒนานโยบายและนวัตกรรมทางสังคม
- ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. เริ่มการแข่งขัน Hackathon ในประเด็นการลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเปราะบางในสังคมเมืองในยุคการระบาดของโรค COVID – 19
- ๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- ๑๓.๐๐ - ๑๕.๓๐ น. Mentoring Session โดย ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๓ คน
- ๑๕.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. การแข่งขัน Hackathon ในประเด็นการลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเปราะบางในสังคมเมืองในยุคการระบาดของโรค COVID – 19 (ต่อ)

วันศุกร์ที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๕

- ๐๙.๐๐ - ๑๐.๐๐ น. Mentoring Session โดย ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๓ คน
- ๑๐.๐๐ - ๑๑.๐๐ น. การแข่งขัน Hackathon ในประเด็นการลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเปราะบางในสังคมเมืองในยุคการระบาดของโรค COVID – 19 (ต่อ)
- ๑๑.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. นำเสนอแนวคิด/ผลงาน (Pitching) ต่อคณะกรรมการตัดสินการแข่งขันใน Hackathon ประเด็น การลดผลกระทบทางสังคมอันเป็นผลจากการระบาดของโรค COVID – 19
- ๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- ๑๓.๐๐ - ๑๔.๐๐ น. นำเสนอแนวคิด/ผลงาน (Pitching) ต่อคณะกรรมการตัดสินการแข่งขันใน Hackathon ประเด็น การลดผลกระทบทางสังคมอันเป็นผลจากการระบาดของโรค COVID – 19 (ต่อ)
- ๑๔.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. ประกาศผลการแข่งขัน มอบรางวัล และกล่าวแสดงความยินดีแก่ผู้ได้รับรางวัล โดย ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

หมายเหตุ กำหนดการอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม

เวลา ๑๐.๓๐ - ๑๐.๔๕ น. และเวลา ๑๔.๓๐ - ๑๔.๔๕ น.